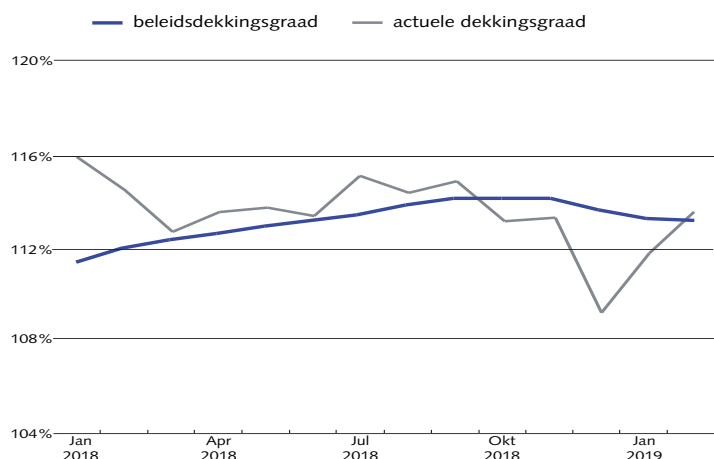

Nieuwsbrief

Financiële positie

In de eerste maanden van 2019 is er een fraaie stijging van de dekkingsgraad met 4,4%-punt. De actuele dekkingsgraad geeft de verhouding aan tussen de hoeveelheid geld in kas en het geld dat nodig is om de pensioenen uit te kunnen betalen. Nu en in de toekomst. Hoe hoger onze dekkingsgraad, hoe gezonder de financiële situatie van het pensioenfonds.

In het vierde kwartaal 2018 waren de beleggingsresultaten slecht. De koersen van aandelen daalden hard. Ook de resultaten van obligaties uit opkomende landen stonden onder druk. In dit vierde kwartaal werd de hele winst van 2018 teniet gedaan. In combinatie met hogere pensioenverplichtingen daalde de dekkingsgraad naar 109,4%.

De effectenbeurzen hebben zich begin 2019 hersteld. De beleggingen namen in de maanden januari-februari met 5% (=€ 69 miljoen) toe naar € 1.435 miljoen. Door de lage rente stegen ook de pensioenverplichtingen, maar de stijging was beperkt. Per saldo verbeterd de dekkingsgraad.

De beleidsdekkingsgraad is het gemiddelde van de dekkingsgraden over de laatste 12 maanden. De beleidsdekkingsgraad is per eind februari 113,4%. Dit betekent een kleine daling van 0,4%-punt ten opzichte van december 2018. De beleidsdekkingsgraad loopt altijd wat achter, doordat het een gemiddelde is van de laatste 12 maanden. Iets hogere dekkingsgraden van begin 2018 zijn vervallen en vervangen door de wat lagere recente dekkingsgraden. Daardoor daalt de beleidsdekkingsgraad beperkt.

In deze nieuwsbrief

- Financiële positie
- Beleggingsbeleid in beeld 2018
- Toeslagverlening per 1 januari 2019
- Juridische procedure
- Wat is renteaftrekking?
- Attestatie de Vita

Colofon

Reageren:

Pensioenfonds Campina
Postbus 222
3440 AE Woerden
e pensioenfonds@campina.com
t 0348 485985

Voor:

Deelnemers van Stichting
Pensioenfonds Campina

Beleggingsbeleid in beeld 2018

In 2018 was het totaal beleggingsrendement niet goed. Over het hele jaar boekten we een verlies van 2,7% en dat is toe te schrijven aan de negatieve resultaten in het 4e kwartaal. Het belegd vermogen was € 1.355 miljoen per eind december 2018. In oktober en december zijn aandelen sterk gedaald door onrust in de Verenigde Staten. Ook waren beleggers geschrokken door een lagere economische groei in China. De aandelenportefeuille daalde met 11,5%. De overige beleggingen lieten een wisselend beeld zien en daardoor werd het verlies nog wat beperkt. In tijden van onzekerheid vluchten

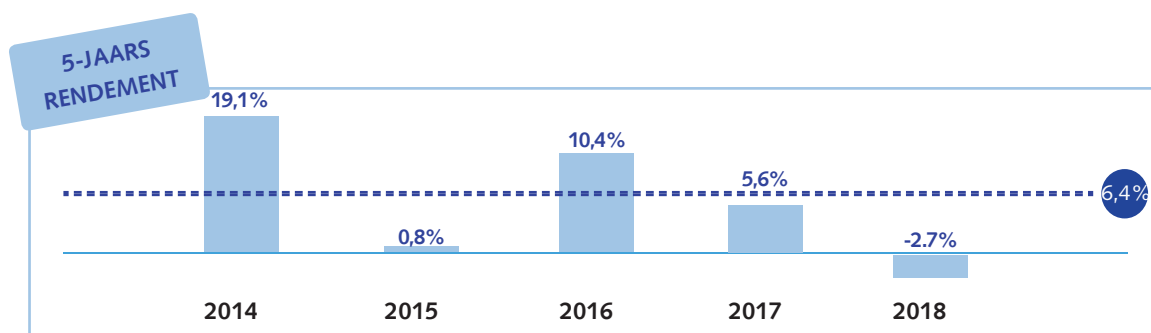
beleggers in staatsobligaties van veilige landen, zoals Nederland en Duitsland. In het turbulente 4e kwartaal boekten de staatsobligaties daardoor een winst van 2,8%.

Het totaal rendement over in het 4e kwartaal is uitgekomen op -4,0%. De uitslagen van onze beleggingsresultaten naar boven en beneden zijn al enige tijd wat sterker dan voorheen. Dit komt doordat de aandelenbeurzen én rente heftiger reageren op economisch nieuws.

Rendement in %	kwartaal 1	kwartaal 2	kwartaal 3	kwartaal 4	Cumulatief rendement 2018	Beleggingen in € miljoen per 31 dec 2018
Staatsobligaties	1,5	1,1	-1,4	2,8	4,0	538
Overige vastrentende waarden	-1,3	-0,5	0,9	-1,5	-2,4	217
Aandelen	2,8	5,4	3,5	-11,5	-6,2	447
Vastgoed en infrastructuur	-7,8	10,9	0,6	-4,3	-1,5	103
Overige beleggingen	4,8	1,8	-3,3	13,9	17,5	29
Valuta afdekking	0,5	-2,2	-0,4	-1,1	-3,2	18
Totaal	-0,8	1,6	0,5	-4,0	-2,7	1.355

Goede en slechte tijden wisselen elkaar af. Bij het beleggen van uw pensioengeld houden wij altijd de lange termijn in het oog. Eind december 2018 was het gemiddeld rendement 6,4% over een periode van 5 jaar (=20 kwartalen).

Hoe heeft Pensioenfonds Campina gepresteerd ten opzichte van andere fondsen? Ook zij hebben slechte resultaten geboekt in het 4e kwartaal. In het algemeen geldt: fondsen met een grote aandelenportefeuille hebben het slechter gedaan.

Toeslagverlening per 1 januari 2019

Uw pensioen is per 1 januari 2019 met 0,6% verhoogd. De verhoging geldt voor alle oud-werknemers en pensioengerechtigden van (Friesland) Campina, die pensioen hebben opgebouwd óf ontvangen van Pensioenfonds Campina. De stijging van uw pensioen is mogelijk door de stand van de beleidsdekkingsgraad op 113,8% eind 2018. Als de beleidsdekkingsgraad hoger is dan 110% mag een pensioenfonds de pensioenen verhogen.

De opbouw van pensioenen van arbeidsongeschikten wordt bij ons pensioenfonds niet verhoogd. Ook voor werknemers die nog in dienst zijn bij FrieslandCampina wordt de opbouw bij ons niet verhoogd. Voor deze groepen heeft de werkgever andere afspraken gemaakt.

Juridische procedure

In de vorige nieuwsbrieven hebben wij u geïnformeerd over de rechtszaak die we hebben aangespannen tegen FrieslandCampina. Inzet is een vergoeding van de werkgever voor het opzeggen van de uitvoeringsovereenkomst. De vergoeding is helaas afgewezen door de werkgever. Als gesloten pensioenfonds krijgen we al vanaf 2015 geen premies meer voor nieuwe pensioenopbouw. De financiële herstelkracht van het pensioenfonds is hierdoor beperkt.

Ook bij verzekeraar Avéro is de pensioenopbouw van een deel van de medewerkers van FrieslandCampina ondergebracht. Bij de opzegging van de uitvoeringsovereenkomst met Avéro heeft

de werkgever wél een vergoeding gegeven. Het pensioenfonds vindt dan ook dat er sprake is van ongelijkheid. FrieslandCampina heeft naar onze mening niet alleen een verantwoordelijkheid naar de deelnemers en gepensioneerden bij Avéro, maar ook naar de deelnemers en gepensioneerden bij Pensioenfonds Campina.

Na de zitting bij de rechter - in juli 2018 - hebben het pensioenfonds en de werkgever gereageerd op elkaars standpunten en argumenten. De rechter beraadt zich nu hierover en zal binnenkort een uitspraak doen. Vanzelfsprekend houden wij u op de hoogte door middel van de nieuwsbrief en/of website.

Wat is renteafdekking?

Pensioenverplichtingen zijn alle pensioenen die het pensioenfonds nu en in de toekomst nog moet betalen. Daarvoor is nu geld in de kas nodig. Maar de waarde van het geld in kas wordt mede bepaald door de stand van de rente. Daalt de rente dan hebben we

meer geld nodig. Dat pensioenverplichtingen daardoor toenemen is een risico. Dit noemen we "renterisico".

[Toeslagverlening \(pensioenverhoging\)](#)

Is de rente lager dan zien we meestal de

dekkingsgraad dalen. Dat vermindert de kans op verhogen van uw pensioen. Een pensioenverhoging moet de stijging van prijzen voor u compenseren. Als de dekkingsgraad te laag wordt, moeten we zelfs pensioenen verlagen (korten). Die situatie probeert elk pensioenfonds te vermijden.

Verminderen van het renterisico

Risico's kunnen worden verzekerd, maar dat is niet eenvoudig. Alle pensioenfondsen dekken het renterisico daarom gedeeltelijk af, maar nooit helemaal. Pensioenfonds Campina heeft een renteafdekking van ongeveer 60%. Het voordeel is voor iedereen eenvoudig te begrijpen: als de rente lager is, is de daling van de dekkingsgraad minder en dus de kans op verlagen van pensioen kleiner.

Waarom het is renterisico zo belangrijk?

We worden allemaal steeds ouder. Pensioenen worden over een lange periode opgebouwd en meestal ook vrij lang uitgekeerd. Daarom verplicht DNB (De Nederlandsche Bank) pensioenfondsen een lange termijnrente te gebruiken. Die rente is redelijk laag en dus groeit de waarde van het geld in kas minder snel dan bij hogere rentes. Er moet dus meer geld in kas zijn om aan de verplichtingen te voldoen.

Bij rentestijging minder groei

De demping werkt beide kanten op. Dat maakt het ingewikkeld. Als de rente (weer) stijgt is er ook minder herstel van de dekkingsgraad. Verzekeren van het renterisico is niet goedkoop. Daardoor blijft het altijd een kwestie van balanceren. De beleggingscommissie van Pensioenfonds Campina bekijkt dit voortdurend. Eind 2018 is daardoor groter verlies voorkomen.

Voorbeeld

Als je over 20 jaar € 1.000 moet uitbetalen en je rekent met een rente van 1%, dan moet je nu € 819 in kas hebben. Met een rente van 5% is dit maar € 377. De dekkingsgraad wordt dan beter.

Attestatie de Vita

Woont u in het buitenland en ontvangt u een pensioenuitkering? Dan moet u jaarlijks aantonen dat u nog in leven bent. Dat gebeurt met een "attestatie de vita", letterlijk vertaald: een bewijs van leven. Via de ambassade of het consulaat wordt zo'n document officieel geldig gemaakt. Het pensioenfonds ontvangt het en verwerkt het in uw dossier.

Voor wie in Nederland woont is deze jaarlijkse handeling overbodig: de gemeente waar u woont levert de informatie rechtstreeks aan Pensioenfonds Campina. Voor wie in het buitenland woont is er nu Registratie Niet Ingezetenen (RNI). Dit register

is voor personen die niet in Nederland wonen, maar wel een relatie hebben met Nederlandse overheidsinstelling(en) als SVB, pensioenfondsen of Belastingdienst.

Wie ingeschreven is bij RNI hoeft niet meer jaarlijks een bewijs van leven aan het pensioenfonds te sturen. Inschrijven bij RNI is mogelijk in 19 Nederlandse gemeenten. U moet zich hier na afspraak persoonlijk met een geldig legitimatiebewijs melden. De inschrijving is gratis. Meer informatie staat op www.rijksoverheid.nl